

20 ՓԱՐՍ

ՀԱՄԱԿԱՆ ՈՐ ԵՒ ԻՅՔ ԳՈՐԾԻՆԵՐ ԳԼՅՈՒՆ

ԱՐԽԻՎ

ԱՐԽԻՎ

ՀԱՄԱԿԱՆ ՈՐ ԵՒ ԻՅՔ ԳՈՐԾԻՆԵՐ ԳԼՅՈՒՆ

دريعه غلطه آره ولا غرتسي ادارسته

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

4. ՊՈԼԻՍ, 17/23 ՅՈՒՆԻՍ 1893

ՀԱՄԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

Ա. ՆԵՐՍԵՍԻԱՆԻ ՎԵՐԱԳՐՈՒՄ

Խաղաղիկ Ս. Ներսեսյան վարժա-
րանը վաղը պիտի կատարե իւր տարե-
կան հանգէսը: Սրբանախի արձանի տը-
ղար կան մէջը: Բայց միջանակ չկայ
որ բաշտին: Հետեւապէս, վարժա-
րանի հանգէսն ոչ թէ միջանակարարա-
յան հանգէսն է, այլ (Ներսիս Նորա-
բանոյթեան) փրկագրութեան հանգէսն է:
Այս արական և իւրական դպրո-
ցին ամսական երկնայեցիքը ըստառու
ուսկէն պատահ է, և այն ալ զիրար
չի հայտնի լուր: և տարեկան 80 կամ
100 ոսկի պարտք կը մնայ, զոր բաշտ-
ուիկ հայտնի լուր: Գոյի պէտքով իւր
Սրբանախարարութեան մը ծախքը հո-
գարարութեան և թաղական իրենց գը-
րարներէն ընկն ալտի հարկաբարութեան:
Բայց թաղական նախահարկը կը համա-
րուի որ դպրոցին կանոնադրութեան հոգ-
տանին և ամսական ծախքը հայտնի լուր
անկողն, քան միջանակ բաշտեալ հա-
մար դրամ հանգանակին իրենց մէջ:
Խաղաղիկ տղայն տեսնելով որ
զուրկ կը մնայ ոսկեգոյն և պատկառ-
գորդ զիրենցն զոր ուրի վարժա-
րաններու տղայք ինքեանին ամեն տա-
րե, աւելի ժառնգ դադարաւ մը պիտի
ունենայ իւր անգրագիտ և անգրագիտ
վիճակին վրայ, և ինքեանին ան-
կատարութեան նոր գործի մը պիտի
գրգռու, ապաւային մէջ աւելի աղէկ փ-
նակ մը չունիլու իրեն, և զարդոյ մը-
ցանակները կենցաղ աւելի կարեւոր
միջանակներով փոխարինելու:

Այս տղան զորքը ներկայ գը-
նաւով ըլլալով մանկու նախարարու-
թանին վերին երկու կարգերու քննա-
թեան, անկողն չի համարի անգրագիտ-
ութեան մը տալ վարժարանի տղայք փ-
նակ վրայ: Նախ, զի այս թաղային
վարժարանի վիճակն ուրիկ կարգ մը
համանման նախակրթութեան վի-
ճակն է, և երկրորդ, զի թաղային ան-
ցիւրին մէջ դէր մը կատարած է Գ. Պո-
լիսը: Հայոց կրթական և իմացական յա-
ռաչելիութեան գործին մէջ, և իւր ան-
կապ վիճակին մէջ գէթ պատահական
համարանքներ տակաւին կը վայելէ:

Մանչերու թիւն իւր 145, աղլանց
թիւն իւր 110, ընդ ամենայն 250ի չափ
այսինքն կը յաճախէ Ներսեսյան վար-
ժարան, որ երբեմն այս թիւոյն կը-
կնի կը կըկնի: Բնակչաց մէկ մասին
ուրիկ տեղեր ցուցիլ, կեդրոնական
վարժարանի բացումը, զիւրին մէջ
իւր տարւ մանկապարտէզի մը և աղ-
լանց օտար վարժարանի մը հաստա-
տումն է՝ վերջապէս՝ ամենեւնի աղքատ
կարգի տղայք դպրոցին աշակեր-
տաց թիւոյն այս կէս ան կէս նուա-
զումն յառաջ բերած են: Նոյն իրողու-
թեանը բերանաւն է անոնց որ ոչ չառ

յառաջ իւր 2,500 դրոշ հայուումն ամ-
սական թիւակներն այսօր այն գումար-
ին ոչ իսկ երրորդ մասը կ'արտադրեն:
Մանչերու կողմը տղայք մէկ կամ
երկու տարի կ'անցունեն ընտելարանի
մէջ, ապա նախապատրաստական կարգէ
մը կ'անցնեն, և իւրեւ բուն նախակր-
թարանի ընթացքը, երեք տարու չըն-
ան մը կը բոլորեն: Բայց ծրարութեան, չոր-
րորը կարգ մ'ալ պէտք է ինչայ՝ բայց
չի կենար կազմուիլ զի տղայ չի մնար,
և ինքէ մնար իսկ, ինքիւր է թէ եր-
մտացոյցը պիտի բաւէր: Աղլանց կողմէ
ևս ծրարութեալ վերին կարգը գոյու-
թեան չունի, և ապաւնէն աղլանց վար-
ժարանէն շատ աշակերտահիւր պակասած
են, ամենեւնի աղտերները զրկուելով ա-
մերիկեան մանկապարտէզէն և ամենեւնի
գրագրագիտները կամ ամենեւնի աւելի
վճարելու կարողներն աղլանց վար-
ժարան մը, զոր բացող օտարագրութեան
ինչ աղէկ ըլլալը չենք կրցած օտարութեան
բայց ինքեան փրկանքներն է և այլ իսկ
բաւական յանձնարարութեան մ'է մեր
միտաւր ճորտներուն համար:

Նախակրթարանի Բ. և Գ. կարգե-
րուն հայերէն կը սովորեցնէ Գափառա-
ճեան Էֆէնդի, թուարանութեան ձե-
վանքներն Էֆէնդի, թուարանութեան
նախակրթական Էֆէնդի և փրկագրութեան
կրթական Էֆէնդի: Ասոնց երկրորդն
է չորրորդն հինգուորդ փորձ դասա-
տանի են: Առաջին և երրորդն հա-
մանապէս նոր բայց նուազած ու-
սուցիչներ են: Գոհութեամբ տեսնա-
ր որ դպրոցին աղքատութեան չնայելով
և փոքր չընկն վարժարանութեան առ-
կաւորութեան և երբեմն ալ անկանոնու-
թեան աղէկ աշխատանք են, և որ ա-
ւելի է՝ իրենց սովորեցուցանող աշակեր-
տաց բաւական թիւ մը ուսեր է:

Գ. կարգն աւարտած է գլխաւոր
գրագրութեան խմբակները, նախկին առանձն-
գրութեան հաստատութեան կը թարգմա-
նեն, և տրուած նիւթերու վրայ աշխա-
րար մանր թարգմարութեան իրենց
թուարանութեան մէջ յառաջատու
թիւնն ուսած է, անցնելով խորհրդա-
րանէն: Գործնական թուարանութեան
աւարտած է կրնայ ըսուի: Օսմանե-
րին մէջ թուարանութեան գրագրութեան
թիւնն աւարտած է, արտադրութեան
և պարտեզներէն գրագրութեան կէսն
աւելի աւարտած է, թուարանութեան ընտր-
ութեան աւարտած է, իրաւացի
նեղերն յուրեք փրկանքներն ի թուար-
անէն կը թարգմանէ: Պարտեզներն մէջ
անկանոն բայցեր տեսած, համաձայ-
նութեան կանոնաց ծանօթացած է,
ընթերցանութեան պարզ զիւր մը կը
կ'արգելան, նախապատրաստութեան հա-
յերէնէ փրկանքներն կը վերածն, ևն:

Գ. կարգին մէջ վեց աշակերտք կան,
13 էն 16 տարու, որոց մի անտեսա-
նելի էր, քննութեան րնու ներկայ
ըլլալով, և քննարաններէն գոնէ և-
րեքն ո՛ր և յցէ վարժարանի մէջ կրնան
յայտնի և յորդեցով ուսումնական մար-
դիկ լինել, եթէ չարունակներն ուսմանը
չեն: Բայց որոշքը են կրտսի ալ չյա-

ճախել Ներսեսյան վարժարան, և
կեդրոնական վարժարան մանչ, կամ
յուկայ եղեն, թէեւ վերին ժամանակ-
ներս կեդրոնական վարժարանի մայր
քննութեան խառնած են, բայց Ս.
Ներսեսյան վարժարանի այս կարգին
յայտարարութեան կը յառաջ թէ կրնան
ևս կարգը մանչ կեդրոնական վար-
ժարանի մէջ: Բ. կարգն իւր իւր 21 ա-
շակերտներով աւելի խառնակաց են, և
վերամուտին Գ. կարգը կրնայ կա-
մուկ բաւական ստուարութիւ:

Թաւառութեան Գ. կարգն
Փննութեանց պահուն, որոս ու-
սուցիչը կը կատարէ՝ կանխառն որո-
շուած հարցումներ վիճարկու բաշտեա-
լով աշակերտներուն, վերոյիշեալ յորս
աւարտելով անանցան վրայ միւրեւնի
գիտելութեանը կը ներկայանար մեր
մարմն, այսինքն թէ տղայ աւելի կա-
նոն ուսած են քան գործնական գիտե-
լիք: Յայտնէ յանունն «Գործնական»
թուարանութեան իսկ աւելի կանոնե-
րու և վերջական խնդիրներու չարք
մ'եղած է քան գործնական գիտելի-
րներու:

Բ. կարգի տղայք երեք կանոնն
աւարտած է թիւարանութեան կանոն, սու-
րած են բայց մասուր թուարանու-
թեան այն աստիճան չեն ծախած որ
թէ ամբողջական տուրեալով իւր առա-
նաւոր թուով փորձիկ գործողութեան
մ'ընեն: Ամենեւնի յայտնիք իրենց կա-
մարմն, այլ միւրեւնիք չեն կրնար: զի
չեն վարժուած: Լուծուած խնդրաց ամե-
նամեծ մասը նոյն վերապատէ հանդի-
մանը ունի կը քան ամալ յա-
ռաչ յառաջան կը կարգաւորելը: Նոյն
Ս. Ներսեսյան վարժարանի օրինակ ի վեր
այն մանր բարեփոխում, ինչ մասը թուա-
րանութեան դասագրքերուն մէջ: Բ. և
Գ. կարգը 30ի չափ աշակերտք բազմու-
թիւն խնդիրներ լուծեցին, և գործնական
էր գործնական կանոնն առնուած խն-
դիրներուն առաջատուութեան: Ասիկա դա-
սաւորութեան յանգիստ է թէ ինքեան: Եւ
տեսածին պէս շարունակած է նա, և
խոցի մասը: Բայց անոնց հիմնա-
րարները մը կարծած է մեր մանուսնը
մոլորվողային նախակրթարանաց մէջ
թուարանութեան ուսմանը անհոգութեան
գործիքներ:

Հայերէնի դաստատուն համարելի ե-
րկուտարութեան մ'է՝ բայց փափաքելի էր
որ իւր փրկանքներն պատշաճակին չափ
խառնակաց ըլլար: Հոս ալ նոյն դի-
տարութեան: Տղայք գործնական գործ-
նական կանոնի հետ չառ վերաբերու-
թեան չունին: Սինքն իսկ կը թուէր
թէ արդեւին ուսմանը դրամ են իրենց
զգաւ գիտած է որ հասկցած ըլլան
ճշդիւ: Հայերէն չարագրութեան մեծ
միջոց մը կրնայ ըլլալ տղայ խաղերու
կարողութեանը ցարգանքներ, անկախա-
բար հայերէնի ուսումնէ, բայց պայմա-
նաւ որ տղայք իրենց տեսած, զգացած
և իմացած նիւթերուն վրայ գրեն: Իրա-
զիտութեան գաւ կայ Ս. Ներսեսյան
վարժարանի մէջ, ամեն դասերուն ան-

խաղի, և շատ օգտակար եղած է,
(ուսուցչութեանը Սերովքան Էֆէն-
դի) ճիշդ գաղափարներ տալով
տղայ իրենց ամենօրեայ տեսած
բաներուն վրայ: Գեր. Սինքնական
Սրբանախարարն հետ երեսուցեմ գա-
ցող Հ. Մարտի արեւոյն, որ իւր բա-
րեկորէն ընկերով Հ. երկրմ արեւոյն
հետ ներկայ էր հայերէնի քննութեան,
գիտելութեան ըստ որ Գ. կարգի ա-
շակերտք թէեւ եղեիկ կը թարգմանեն,
բայց մասնագրական կամ հասկալի-
կան անգիտելութեան չունին: Երկրի և
այլ հայ հեղինակաց վրայ, Այս ծանո-
թութեանը վերապահուած են ըստ դա-
սաւորութեան Գ. կարգին, որ կարգաւոր-
չունի: Խաղաղի վարժարանին մէջ,
Բայց փափաքանքն Էֆ. մեր ամենեւնի
յայտարարութեան փրկանքներն մէջն է. ա-
նոնցմէ է որք կ'օգտուին յարեալմա-
կան խորհուրդներէ, և ի տես իւր
աշխատութեան յալալարեան ար-
գանց, աւելին ընելու անոնցալ պիտի
չվարանի, քանի որ վերամուտին աւե-
լի ստուար կարգ մը պիտի կրնայ յանձ-
նուի իրեն:

Օսմանեան Գ. կարգն
Օսմանեան դաստատուն խորհուրդն
Էֆ. իւր աւանդած աւարտական սիր-
հարեան է: Շատ աշխատած է այս
ճիւղին, և թէեւ երեսուցեմ, չէ չե-
ղած իւր վարդապետութեան պատշաճակ
չալին, որք փափաքելի հաստատուն
տարակարգ մի միայն օսմանը են ու-
նելու պայմանաւ: Սինքն որ մեր
տղայք այնքան երկար ժամանակ չու-
նին: Օսմանեան, արտադրութեան ցար-
գանքներն քննարկութեանը խորին կա-
նոնները զոյ ընկն առած է իւր
աշակերտներուն, որոց սկսած է օտ-
արանական դասագրքերուն մէջ: Բ. և
Գ. կարգը 30ի չափ աշակերտք բազմու-
թիւն խնդիրներ լուծեցին, և գործնական
էր գործնական կանոնն առնուած խն-
դիրներուն առաջատուութեան: Ասիկա դա-
սաւորութեան յանգիստ է թէ ինքեան: Եւ
տեսածին պէս շարունակած է նա, և
խոցի մասը: Բայց անոնց հիմնա-
րարները մը կարծած է մեր մանուսնը
մոլորվողային նախակրթարանաց մէջ
թուարանութեան ուսմանը անհոգութեան
գործիքներ:

Հայերէնի դաստատուն համարելի ե-
րկուտարութեան մ'է՝ բայց փափաքելի էր
որ իւր փրկանքներն պատշաճակին չափ
խառնակաց ըլլար: Հոս ալ նոյն դի-
տարութեան: Տղայք գործնական գործ-
նական կանոնի հետ չառ վերաբերու-
թեան չունին: Սինքն իսկ կը թուէր
թէ արդեւին ուսմանը դրամ են իրենց
զգաւ գիտած է որ հասկցած ըլլան
ճշդիւ: Հայերէն չարագրութեան մեծ
միջոց մը կրնայ ըլլալ տղայ խաղերու
կարողութեանը ցարգանքներ, անկախա-
բար հայերէնի ուսումնէ, բայց պայմա-
նաւ որ տղայք իրենց տեսած, զգացած
և իմացած նիւթերուն վրայ գրեն: Իրա-
զիտութեան գաւ կայ Ս. Ներսեսյան
վարժարանի մէջ, ամեն դասերուն ան-

խաղի, և շատ օգտակար եղած է,
(ուսուցչութեանը Սերովքան Էֆէն-
դի) ճիշդ գաղափարներ տալով
տղայ իրենց ամենօրեայ տեսած
բաներուն վրայ: Գեր. Սինքնական
Սրբանախարարն հետ երեսուցեմ գա-
ցող Հ. Մարտի արեւոյն, որ իւր բա-
րեկորէն ընկերով Հ. երկրմ արեւոյն
հետ ներկայ էր հայերէնի քննութեան,
գիտելութեան ըստ որ Գ. կարգի ա-
շակերտք թէեւ եղեիկ կը թարգմանեն,
բայց մասնագրական կամ հասկալի-
կան անգիտելութեան չունին: Երկրի և
այլ հայ հեղինակաց վրայ, Այս ծանո-
թութեանը վերապահուած են ըստ դա-
սաւորութեան Գ. կարգին, որ կարգաւոր-
չունի: Խաղաղի վարժարանին մէջ,
Բայց փափաքանքն Էֆ. մեր ամենեւնի
յայտարարութեան փրկանքներն մէջն է. ա-
նոնցմէ է որք կ'օգտուին յարեալմա-
կան խորհուրդներէ, և ի տես իւր
աշխատութեան յալալարեան ար-
գանց, աւելին ընելու անոնցալ պիտի
չվարանի, քանի որ վերամուտին աւե-
լի ստուար կարգ մը պիտի կրնայ յանձ-
նուի իրեն:

Օսմանեան Գ. կարգն
Օսմանեան դաստատուն խորհուրդն
Էֆ. իւր աւանդած աւարտական սիր-
հարեան է: Շատ աշխատած է այս
ճիւղին, և թէեւ երեսուցեմ, չէ չե-
ղած իւր վարդապետութեան պատշաճակ
չալին, որք փափաքելի հաստատուն
տարակարգ մի միայն օսմանը են ու-
նելու պայմանաւ: Սինքն որ մեր
տղայք այնքան երկար ժամանակ չու-
նին: Օսմանեան, արտադրութեան ցար-
գանքներն քննարկութեանը խորին կա-
նոնները զոյ ընկն առած է իւր
աշակերտներուն, որոց սկսած է օտ-
արանական դասագրքերուն մէջ: Բ. և
Գ. կարգը 30ի չափ աշակերտք բազմու-
թիւն խնդիրներ լուծեցին, և գործնական
էր գործնական կանոնն առնուած խն-
դիրներուն առաջատուութեան: Ասիկա դա-
սաւորութեան յանգիստ է թէ ինքեան: Եւ
տեսածին պէս շարունակած է նա, և
խոցի մասը: Բայց անոնց հիմնա-
րարները մը կարծած է մեր մանուսնը
մոլորվողային նախակրթարանաց մէջ
թուարանութեան ուսմանը անհոգութեան
գործիքներ:

էր նոյնը տեսնել կիւմուրեան Էֆ. ի
փրկանքներն գտնի մէջ, որ հայերէն կը
չարունակուի, մինչ իւր այնքան հիւ-
նաւոր կերպիւ ուսուցած կանոններուն
և այնքան խառն գոյ ընկն առած բա-
նարան յորճիւ իւր ուսուցիչը գիտա-
րութեան պիտի չընկն իրենց միտքը
փրկանքներն արտադրութեան, ինքէ միայն
վարժարանի ըլլար: Ասիկա ոչ այնքան
պիտանութեան որքան ընկն ծախ-
վան խնդիր մ'է: Եւ յետոյ կը թուէր
թէ տղայք իրենց գոյ ըստ բաներուն
չալի չենք գրել, և երեք տարի փրկա-
նքներն ունենել ետքը, Գ. կարգը պէտք
էր աւելի գիտելու և աւելի ուղղա-
գրութեամբ փրկանքներն նախապատ-
րութեանը կարգել, եթէ միայն վարժա-
րանը պակաս ըլլար: (՝) Գործը այս
պակաս այնքան զգալի էր թէ փրկա-
նքներն և թէ թուարանութեան դասերուն
մէջ, որ տղայք ըստ կանոնաւորու-
թեան չենք երեւել նոյն իսկ բաւա-
նարներ և չարագրութեան տես-
ութեանը ունենալու: Վերջապէս, փո-
խարքել էր որ փրկանքներն աւարտու-
թեան աւելի ուղղութեան ըլլար:

Այս վերապահումներ, անկողն, ա-
մենեւնի չեն պակասներ անկողն չու-
հարութեանը, որով հարաւարկու
ներկայ այս քննութեանց փոխարին
ինքեանց այս բարեկան դաստատուն-
րուն, և փոխար յայտնեցին աւարտելու
տարի աւելի արգիւնաւոր տեսնելու ա-
նոնց աշխատութեանը: Բ. և Գ.

ՍՐԽԱՆԻ ԶԵՆՈՒՄԻ ԶԻՆՈՒՄԻ

Ա. Սրբանախարարն Սրբանախարարն
Գեր. Ս. Սրբանախարարն Սրբանախարարն
զոր Այլ. Սրբանախարարն կը ինքեան իւր
վարժարանէ մը, և հանգուցելոյն ետքը
կը համարեն զայն իրենց: Ընդհանր մը,
պարտաւոր յարմար նոր բառով մը
հարաւարկու ըստիւրարեան հայ ըն-
գուն:

Ոչնչացնելով ամէկ յառաջ գրած իտալի-
ն, նոր կը գրեն ահա -
1. Սինքն հարկեր և ութուր (780) հատ
օտմ. իրա տեսած եմ վանքի թիւարքի
փաճառները և Գ. Պոլիս իւր ընտելութեան
հաստատու վարդապետ արդի Պապիկեան,
այս պայմանաւ որ ամալ իւրարեւելի մէկ
սկսելու համար քան փարս տակաւ հայուն
և իւր արդի տեսած, որոց համար մուր-
հանի մը տեսած են ինչ, ստորագրու
վարդապետ և կարգը Պապիկեան 1889 յու-
նար 9 ի 4. Պոլիս:

2. Երկու հարկեր քան և հինգ (225)
հատ օտմ. իրա տեսած եմ ընկն փարսեցի
հայտնար Պապիկեան արդի, որ ընտելու-
թեան հաստատու է ի Տրագիւր, պայ-
մանաւ որ իւրարեւելի մէկ ամալ մէկ
սկսելու համար քան փարս տակաւ հայուն
և իւր արդի տեսած, որոց համար մուր-
հանի մը իւր ստորագրութեամբ և
կրնու 1888 յունար 6 ի Տրագիւր: Վե-

(՝) - Կիւմուրեան Էֆ. և Գափառաճեան
Էֆ. իրաւար կարգ են աւարել թէ ի-
րենք տարի մ'ի վեր միայն կը դասախո-
սեն այս վարժարանին մէջ, և անէ տարձ
այս երկու ճիւղերուն այնքան հոգ չեն
աւարտած:

Օսմանեան Գ. կարգն
Օսմանեան դաստատուն խորհուրդն
Էֆ. իւր աւանդած աւարտական սիր-
հարեան է: Շատ աշխատած է այս
ճիւղին, և թէեւ երեսուցեմ, չէ չե-
ղած իւր վարդապետութեան պատշաճակ
չալին, որք փափաքելի հաստատուն
տարակարգ մի միայն օսմանը են ու-
նելու պայմանաւ: Սինքն որ մեր
տղայք այնքան երկար ժամանակ չու-
նին: Օսմանեան, արտադրութեան ցար-
գանքներն քննարկութեանը խորին կա-
նոնները զոյ ընկն առած է իւր
աշակերտներուն, որոց սկսած է օտ-
արանական դասագրքերուն մէջ: Բ. և
Գ. կարգը 30ի չափ աշակերտք բազմու-
թիւն խնդիրներ լուծեցին, և գործնական
էր գործնական կանոնն առնուած խն-
դիրներուն առաջատուութեան: Ասիկա դա-
սաւորութեան յանգիստ է թէ ինքեան: Եւ
տեսածին պէս շարունակած է նա, և
խոցի մասը: Բայց անոնց հիմնա-
րարները մը կարծած է մեր մանուսնը
մոլորվողային նախակրթարանաց մէջ
թուարանութեան ուսմանը անհոգութեան
գործիքներ:

20 ՓԱՐՍ

ԲԱՅԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

4. Պոլսի համար Տարեկան դասեկան արժար	150
» » Վեցամսակ » »	75
» » եռամսակ » »	40
Օտար երկրներէ Տարեկան Ժամանակ	50
» » Վեցամսակ	28
Ընթերցողներու Սոցիալական Եւրոպայի Տարեկան Օգն. Ունի 2	
Գումարը 1909 թվականի հունիսի 1-ին	Դրուս 50

Երկուստեք օտար երկիրներէ համար կամ այլ ցուցիչ

</

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

ԿԱՄԱԳԼՈՒԹ ԶԻՐԻՆՈՒ 3,000,000. ՊԵՆՆՍԻԼՎԱՆԻԱ 4 056 900
ՀԱՅԿԱՆԻՔ 1894 ՏԱՐԻՆԻՔ 1,076 800

ԱՄՆ-ի մեծ հիշատակն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին հ'անդր:

[Faint, illegible markings]

ALBES. F. 1841. 110.000

h h i h o i

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԵՆՀԻ, ՀԻՄՆԵԱՎ 1828
Հասցե: Կոմիտասի փողոցի 15 համար, Պաշտոնական, Լեւոն 15

	Փրանք
ամառը լուխ	
նետի դբամ	»
մայականին մէջ	»
դիթ 1892 տարւոյ	»
արտած վնասը	»
չկտակորութիւնը եւեհօն-վիշի	» 1

Պոլիս , Ընկերութեան դրամատուռնը՝ ՕՍՄԻ . ԿՍՅՍ . ՊՍԷՔԱՆ ,
 Ընթեանց համար զիմեյ առ Սիմոն Բայսէրլեան , մասնաւոր - ս
 սլաթիւս , քարաքէօյի հրապարակը . Եէնի-իւան , առաջին յարկ

ՔԻՐԵՆՈՐ ԷՆ ՈՂԻ ԳՈՐԾԱՍԽԱՆ. ՄԼԲԵՆԱԿ

Ի ԼԱՅՓՅԻԿ—ՍԵԼԼԸՐ ՀԱՌԻԶԷՆ

ԿԷ ՀԻՆԻ ՅԱՐԱՆԻ ՄԱՀԱՔԻՊԱՆԴԵՐ

ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ ՓԱՅՏ ՏԱՇԵՂՈՒ
ՈՒՉՈՍՈՒՑ ԱՌՁ

ՊԻԼԵՆԱՐԻ ՍԼՈՍ

ՉԱՆԱՋԵՒ ՍՂՈՑ

ՓՈԹՏ ԵՂԿԵԼՈՒ

այլ՝ ատաղճարանաց
կահկարասիի գործա-
նատրոսի գործադան-
1895 թ. Դ. 11

1885 թ. Բոթիք օգնություն
Թափաղար 1891 թ. Մի
Պերկին 1889 թ.

Տանը 22.000 է աւելի
մատակարարած է :
Ընդհարհի ամենէն
ծարանը :

Ժ Գիրխնը և ընկ. Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Սեւանիկ խան թիւ
ամբ ճարտաւարաւ Պ. Սրբինկոզօլայի:

ՆԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ
ԴՈՐԱԿՆՈՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ

893 14.06.10 30 ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԷՆ ՄԿՑԵԱԼ ՄԻՆԶԵՐ ՕՐ-ՈՍՏՈՒ

Ի ԲՆԻՄԱԿԱՆ ԳԱՐՔԱՆԵՐ ԵՎ ՊԵՆՏԻՆԵ
Դ. ԼԵՂԵՍ ԳԵՂԵՅԻՆԵՐ ԹԱՐԱՐ ԿԵՆՏՐՈՆԵՐ ԴԵՐՔԵՐ
ԵՎ ԲՆԻՄԱԿԱՆ ԳԱՐՔԱՆԵՐ ԳԱՐՔԱՆԵՐ ԳԱՐՔԱՆԵՐ

12 30 ՊԵՆՏԻՆԵՐ ԳԵՂԵՅԻՆԵՐ ԳԵՂԵՅԻՆԵՐ ԳԵՂԵՅԻՆԵՐ
Դ. ԼԵՂԵՍ ԳԵՂԵՅԻՆԵՐ ԹԱՐԱՐ ԿԵՆՏՐՈՆԵՐ ԴԵՐՔԵՐ
ԵՎ ԲՆԻՄԱԿԱՆ ԳԱՐՔԱՆԵՐ ԳԱՐՔԱՆԵՐ ԳԱՐՔԱՆԵՐ

[illegible][illegible][illegible]

Ի տակ. Ներք. Գեղար. Պէտքը. Թառ
յոգով բայտագ Զատիկ. Բուշմ. Ի. Հի
թ. Գանաւ. Վանք. Զննդ. Պէտք. Գրն զգ-
թի առ.

Գանաւ. Գրն. Ներք.
Թառ. Պէտքը. Գեղար.
2 40 Պէտք. Գրն. Ներք. Թառ.

ԴՆԵՄԱՐ. ՊԵՂՔԻ. ԹԱՐԱՊ. ԵՆԶԻՔ. ՄԵՐԻՆ.
 ԱՃ. Բ. ՀԻՈՍԱՐ ՊԵՂՔԻՔ ԵՐԵՂԻ. ԳՈՐԶ.
 ԹՅ. ՊԵՂՔԻՔԻՄԱՆ:
 ԴՆԵՄԱՐԻՆ ԵՐԵՂՔԱՐԱՐՆԵՐԱՆ. ՊԵՂՔԻՔԻՄԱՆ.

8 30 խաչ. Գառքած. պէյլ. Զեշկ.
Ա. Հիսար Գառքընա շա.
պէյլ: օգ թարապաղա պէյլ:

4 — Պէշխը. Սըրք. Գուր. Արշի-գ
 Մէրդ. Սըշն. Ենէխը. Թ
 Մէզզ. Ենէրժ.

44 ԳԼԵ/ԼԿ. Գ. ազգ. 1. և 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835

Բ. Մկզ. Պէշքթե Թարգապ. Աւելյոց Բաղդաճ.
 ուզլ. Կոնիճ. Ա. Հիսար Գանտրին
 սնիր. Չէնկլ. Պէլլուր. Գուզգ. պէխ.
 Եմայուէ Պէշքթե Թարգապ. Դանիս. Էնէն-
 6 — Կապալի. Պէշքթե. Օրբ.

[illegible][illegible][illegible][illegible]

10 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 10

10 — Ինչպե՞ս հասկանալ հիմա ինչպե՞ս
 ինչպե՞ս հասկանալ հիմա ինչպե՞ս

[illegible][illegible]

11 20 Պէշիւ- Օրթաբ. Արշիւ. պէ-
Միւրկ. Ենիկի. Թաթապ.
Գար- Ենիկի.
11 30 Թաթապ.

11 50 4224. Գուրգ 09/03. ՊԵՆՆ
12 15 4225. 09/03. Գուրգ 10/03. Գուրգ
